

Pr. Eusebiu Giannakakis

Din preaplinul inimii părintești

vol. I

Traducere din limba greacă de
Pr. dr. NICOLAE BURĂȘ

Carte tipărită cu binecuvântarea
Înaltpreasfințitului

Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

DOXOLOGIA
Iași, 2021

Cuprins

Prolog.....	9
Introducere.....	12
Scurtă notă biografică.....	15

PARTEA I. ÎNDEMNURI PĂRINTEȘTI

1. Să avem încredere în iubirea lui Dumnezeu față de oameni	23
2. Pe primul loc în viața noastră să fie slujbele.....	33
3. Sfântul Har – Sfântul Duh	43
4. „Fecioarele Te iubesc”	49
5. Pribegia – votul sărăciei	68
6. Pe urmele mironosițelor.....	75
7. Chinovia, metoc ceresc.....	83
8. Este, oare, Hristos neputincios?	91
9. „Ca să păzesc cuvintele Tale”	97

10. „Privegheați și vă rugați”	110
11. „Fiți treji, privegheați”	123
12. Lucrarea cea duhovnicească.....	136
13. „Ești monah, înnoiește ceea ce este după fire”	146
14. „Că spre Tine, Doamne, am nădăjduit”	164
15. Zidind înlăuntrul nostru templul lui Dumnezeu.....	177
16. Smerenia este haina dumnezeirii.....	185
17. Oricine se înalță pe sine se va smeri.....	200
18. „Cel ce vă ascultă pe voi pe Mine Mă ascultă”	216
19. „Cine iubește pe Dumnezeu să iubească și pe fratele său”	230
20. Să ne arătăm înțeleghători față de căderile celorlalți	244
21. Să ne certăm pe noi înșine	250
22. „Sculându-mă, mă voi duce la tatăl meu”	255
23. „Cel ce va răbda până în sfârșit, acela se va mântui”	265
24. Folosul dobândit prin încercări.....	274
25. Să viețuim crucea Mântuitorului nostru Iisus Hristos ...	280
26. „Dacă M-au prigonit pe Mine, și pe voi vă vor prigoni”	287
27. „Binecuvântați pe cei ce vă prigonesc”	293
28. „Și mă voi păzi de fărădelegea mea”	303
29. Monahism și misiune apostolică	310
30. De la clipă la veșnicie	319

PARTEA A II-A. CUVÂNTĂRI ROSTITE ÎN BISERICĂ

1. Străduiți-vă să dovediți măsura iubirii voastre.....	331
2. Secretul Sfintei Euharistii este viața și mântuirea noastră	334
3. „Tinere, ție îți zic, scoală-te”	337
4. Părinții să fie mereu aproape de copiii lor	341
5. Cele trei năvoade pescărești	345
6. „Duhul trândăviei, al grijii de multe, al iubirii de stăpânire și al grăirii în deșert nu mi-l da mie”	351
7. „Să ne îmbrăcăm cu armele luminii”	356
8. Veșnicia nu are sfârșit	360
9. „Împreună-moștenitori cu Hristos”	362
 Bibliografie	 366

PROLOG

Pe parcursul vieții noastre constatăm un lucru ciudat: pentru unii, moartea înseamnă uitare, pentru alții, amintire vie! Cei mai mulți dintre noi, mai bine spus aproape toți, suntem uitați la scurt timp după ce trecem la cele veșnice. Alții, dimpotrivă, devenim și mai iubiți, amintirea noastră fiind nu doar una vie, ci și din ce în ce mai puternică. O posibilă explicație ar putea fi aceea că, în viața noastră de zi cu zi, razele iradierii duhovnicești sunt tot mai greu de găsit! Așa s-a întâmplat și cu mult respectatul gheronda Eusebiu Giannakakis! Nu doar comunitatea de maici care se nevoiesc la Sfânta Mănăstire din localitatea Verino, ci și noi, toți ceilalți, cei ce ne nevoim și căutăm în lume evlavia, dreptatea și modele de sfințenie, în dorința noastră de a primi putere și mângâiere, realizăm că, fără să vrem, gândul ne zboară mereu spre el. Și spunem putere, pentru că ispitele și încercările vieții au devenit, și pentru noi, din ce în ce mai multe, și aproape că ne-au istovit cu totul. Nu la fel se întâmplă însă și cu cei care recurg la mijlocirea persoanelor sfințite care, pentru noi, au fost în același timp și deosebit de apropiate și dragi și de la care sufletul nostru nu încetează a primi putere. Și spunem acestea pentru că, nu de puține ori, atunci când suntem încercați de ispită, parcă cu totul spontan, ne surprindem spunând: „Părinte Eusebie, gheronda, iar m-am tulburat! Rogu-mă ție, vino și ajută-mă!”. Îi cerem mângâiere, ori de câte ori sufletul rănit constată în jur o creștere

alarmantă a nelegiurii. Și nu numai a nelegiurii, ci și a păcatului promovat, asemenea unei provocări, într-o societate contemporană în care statul Antihristului înglobează toate vârstele. Gândul însă că Dumnezeu nu ne va părăsi, desigur și prin mijlocirea celor care s-au învrednicit să se facă plăcuți Lui, ne liniștește. Reușim, astfel, să depășim momentele de tristețe și deznădejde ce ne cuprind. Consider o mare binecuvântare a lui Dumnezeu cel Preamilostiv că am avut șansa nu doar să-l cunosc pe gheronda Eusebiu, ci și să am cu dânsul strânse legături duhovnicești. Eram student la Facultatea de Teologie a Universității din Atena (1956-1960) când, parcă împins de Dumnezeu, m-am hotărât într-o duminică să iau parte la slujba de la Spitalul „Hipocrat” din Atena, aproape de care, de altfel, și locuiam. Pe vremea aceea, slujitor al Celui Preaînalt era acolo un ieromonah deosebit de respectat care, încă din primul moment, m-a câștigat cu totul. Chipul său parcă iradia dulceață, simplitate și sfințenie! Vederea lui te cucerea, te urca în înaltul cerurilor. La vremea respectivă, în acel spital nu exista un lăcaș de închinăciune, așa cum există astăzi în majoritatea spitalelor. Cu toate acestea, la intersecția a două coridoare de la subsolul Spitalului „Hipocrat”, acel ieromonah reușise să amenajeze un lăcaș de închinăciune provizoriu în care, în fiecare duminică, săvârșea Jertfa cea fără de sânge! Ceea ce te fascina însă acolo, făcându-te să exulți, nu era, de fapt, lăcașul de închinăciune cu frescele sale, ci chiar chipul sfințit al preotului slujitor, chipul părintelui Eusebiu. S-a întâmpnat ca binecuvântarea Mirelui Ceresc să vină și peste mine, nevrednicul, peste aproximativ treizeci de ani, pe vremea când gheronda Eusebiu Giannakakis se instalase deja definitiv în eparhia al cărui mitropolit fusesem tocmai ales. Ființă ce cunoscuse durerea, părintele Eusebiu căuta o sfântă mănăstire unde să se instaleze împreună cu

fiii săi duhovnicești, câți doreau să se dedice vieții monahale. Așa a luat naștere „Verinul”, după cum numea acea sfântă mănăstire părintele monah Veniamin. Acolo alesese părintele Eusebiu să-și întemeieze sfânta chinovie. Odată instalat, el reușea să facă, în scurt timp, cunoscută lumii acea mică mănăstire, până atunci simplu metoc al sfintei mănăstiri cu hramul „Sfinții Arhangheli”, adevărat far al Ortodoxiei! Acolo, așadar, părintele Eusebiu avea să ne lase ca moștenire de preț nu doar venerabilele sale moaște, ci și chinovia de maici cu hramul „Sfântul Ioan Teologul”. De atunci și până azi, lăcașul monahicesc din localitatea Verino este un giuvaier ales al binecuvântatei noastre Mitropolii, din care Lumina lui Hristos iradiază neîncetat, conducând sufletele a nenumărați pelerini spre mântuire. „Binecuvântat fie numele Domnului, acum și pururea și în vecii vecilor!”

Cu aceste gânduri, salutăm și, totodată, binecuvântăm publicarea volumului de față, cu titlul *Din preaplinul inimii părintești*, pe care preacuvioasa maică stareță, gherontisa Epistimi, cu sprijinul necondiționat al întregii comunități monahale, a hotărât să ni-l dăruiască. Volumul de față conține învățături și sfaturi ale lui gheronda Eusebie, deosebit de folositoare sufletelor arzânde de dragostea cea sfântă și antrenate în lupta cea aleasă a evlaviei.

† IPS Ambrozie, Mitropolit de Kalavrita și Aigialeia

În loc. Aigio, la 31 mai 2017, cu ocazia celei de-a 56-a aniversări de la hirotonirea mea ca diacon (31 mai 1961) al Sfintei Mănăstiri „Varlaam”, Meteora.

INTRODUCERE

Atât cât a viețuit aici, în această vale a plângerii, în acest topos al surghiunului, am avut ocazia să-l cunosc foarte puțin pe părintele Eusebiu. Totul până într-o după-amiază, când am călcat pragul bisericeții cu hramul „Sfântul Luca”, de la Spitalul „Hipocrat”. Fusese numit acolo preot paroh. Ce frumos! Din păcate, nu m-am învrednicit să-i fiu foarte apropiat. Acum însă, de ceva ani de când Preabunul Dumnezeu, cu girul și binecuvântările IPS Ambrozie, Mitropolit de Kalavrita și Aigialeia, m-a rânduit părinte duhovnicesc al Sfintei Mănăstiri „Sfântul Ioan Teologul”, chinovie înființată și ulterior renovată de sfințitul gheronda, am început să-l cunosc „în duh”. Într-o primă fază, după lucrarea sa duhovnicească pe care, cu ajutorul rugăciunilor, al jertfelor și al lacrimilor, a reușit să o înfăptuiască în conformitate cu principiile monahismului ortodox și pe care, la douăzeci și doi de ani de la adormirea sa, continuă încă să o patroneze. Și spun aceasta pentru că, prin sfintele sale rugăciuni, gheronda continuă și azi să protejeze comunitatea. În sfânta mănăstire, și mai ales la mormântul său, el își face încă simțită prezența, irradiind har și binecuvântare. În ultima vreme, studiind predicile sale, „revărsarea inimii sale”, pe care sfânta mănăstire a hotărât să le editeze, am reușit să retrăiesc pe viu și să înțeleg mai bine viețuirea sa cea dreaptă. Cuvântul părintelui Eusebiu este caracteristic experienței sale de monah, izvorând din inima sa, scopul său ales fiind acela de a-și ajuta

fiii duhovnicești, și mai ales pe măicuțele din chinovie, să continue pe calea viețuirii celei asemenea îngerilor.

Predicile părintelui Eusebiu, adevărată moștenire duhovnicească, sunt mină de aur duhovnicesc și izvor de apă cristalină și răcoritoare, ce reușește să adape fiecă suflăt. Ele sunt asemenea unui indicator stradal care, fără greș, indică traectoria ce trebuie urmată, împreună cu pericolele și tâlharii care pândesc în drumul nostru către cer. Povețele lui gheronda Eusebiu constituie exemplu al Evangheliei celei trăite, sunt precum sarea ce dă gust și conservă. În fine, ele sunt Canonul ce reglementează legăturile noastre cu Dumnezeu.

Mulțumim gherondisei Epistimi și întregii comunități de maici care, cu respect, grijă și insistând pentru autenticitate, au păstrat și au așternut pe hârtie cuvintele lui gheronda Eusebiu. Inițiativa aceasta a lor denotă mare responsabilitate, deloc ușoară și, totodată, solicitantă. Măicuțele nu au păstrat acest tezaur doar ca pe unul, în exclusivitate, al lor, ci au făcut efortul de a-l pune la dispoziția noastră, a tuturor.

Primiți, așadar, preacucernici părinți și frați ai noștri întru Hristos, fie că sunteți monahi sau simpli credincioși, cuvintele acestui preacuvios gheronda. Cu siguranță, veți găsi în ele mângâiere, ajutor și întărire. Ele vă vor îndruma în lupta și încercarea plină de dragoste pe care o faceți, aceea de a ieși învingători în lupta cu răul și de a vă face plăcuți lui Dumnezeu. Cuvintele părintelui Eusebiu să devină, pentru noi toți, hrană de zi cu zi și pricină de studiu. Să le găsim loc, așadar, în inimile noastre, ca astfel să ne trezim din adormirea și lăncezirea noastră cea duhovnicească. Fie ca ele să ne devină trâmbițe răsunătoare, care să ne amintească, pe de o parte, că potrivnicul nostru, „diavolul, umblă, răcnind ca un leu, căutând pe cine să înghită” (I Petru 5, 8), iar pe de altă parte, că destinația noastră finală este Cerul. Acolo

este patria noastră cea adevărată, unde ne așteaptă și Sfinții noștri Părinți. Și tot acolo ne așteaptă și sfințitul gheronda Eusebie. Fie ca, prin rugăciunile și îndemnurile sale părintești, precucernicul gheronda să fie de folos și tuturor cititorilor acestor rânduri, cărora le urăm să se învrednicească a dobândi și moșteni bunurile cele veșnice ale Împărăției Cerurilor.

Ieromonah Teofan, duhovnic al comunității monahale,
19 iunie 2017

SCURTĂ NOTĂ BIOGRAFICĂ

Preacuviosul gheronda arhimandrit Eusebiu Giannakakis s-a născut în localitatea Georgitsi din regiunea Laconia, în anul 1910. În anul 1941 a fost tuns în monahism, devenind ulterior monah stavrofor și primind totodată și cinstea de preot al Sfintei Lavre din localitatea Kalavrita, acolo unde avea să se nevoiască în smerenie și ascultare deplină timp de zece ani și să devină „adevărat monah întru toate”. Sensibil la durerea semenilor, în anii grei ai ocupației naziste, părintele Eusebiu avea să devină mângâiere și sprijin pentru copiii orfani din Kalavrita, dar și din zonele limitrofe. În 1948-1950, părintele Eusebiu se lupta pentru refacerea mănăstirii în care fusese tuns monah și pe care naziștii o incendiaseră în 1943. Cu binecuvântarea starețului acelei mănăstiri, în anul 1951, părintele Eusebiu venea în Atena pentru a studia Teologia la Universitate, iar în 1952 era hirotonit preot și, imediat după aceea, hirotesit duhovnic la Spitalul „Hipocrat”, unde dobânda și calitatea de paroh.

Preacuviosul gheronda este cunoscut astăzi mai ales pentru cei 35 de ani de slujire la Spitalul „Hipocrat”, ca slujitor sfințit și duhovnic discret, acolo unde, sub epitrahilul său, mii de bolnavi și nenumărați credincioși au renăscut, cunoscând noua viață în Hristos.

Slujitor dedicat și neobosit al Celui Preaînalt, timp de mai bine de trei decenii părintele Eusebiu a transformat Biserica „Sfântul Luca” din cadrul Spitalului „Hipocrat”, pe care

personal o zidise din temelii, într-un cămin primitiv al trăirii liturgice și al dedicării bisericești, într-o oază duhovnicească în pustia capitalei elene, vizitată deseori de iubitorii de Dumnezeu, de doritorii de singurătate și, mai ales, de foarte mulți tineri. Pentru toți aceștia, personalitatea harismatică a părintelui Eusebiu a constituit un magnet puternic. Felul său sfințit de a fi iradia har sfânt. Toți îi simțeau dragostea sinceră și toți recunoșteau, în persoana părintelui Eusebiu, acea „floare a deșertului” replantată în inima Atenei. Despărțirea părintelui Eusebiu de mănăstirea sa era, așadar, „o simplă detașare”, acesta având să experimenteze acolo pustia cea mai dinlăuntru și rugăciunea minții coborâte în inimă.

Duhovnicia părintelui Eusebiu nu era ușor de observat, pentru că el nu vorbea niciodată despre luptele pe care le dădea. Smerit întru toate, părintele Eusebiu reușea cu abilitate să își ascundă harismele duhovnicești, care nu puteau totuși trece neobservate de ceilalți, drept care credincioșii căutau să-i fie mereu aproape. Și aceasta pentru că, în persoana părintelui Eusebiu, ei găseau un duhovnic statornic și un părinte grijuliu. Misiunea sa duhovnicească părintele Eusebiu și-o întemeia pe pocăință, pe care el însuși o experimenta, constituind astfel un model pentru toți ceilalți. Monah în deplinul înțeles al cuvântului, părintele Eusebiu s-a dovedit un model demn de urmat de toți cei care își doreau să ia calea preoției și a monahismului. În acest fel, în scurt timp părintele Eusebiu a reușit să devină experimentatul dirigitor de conștiințe al multor suflete aflate în căutarea viețuirii și trăirii îngerești.

Părintele Eusebiu a înființat și a organizat două sfinte mănăstiri chinoviale de maici. După ce a fost ctitor și, mai apoi, timp de douăzeci de ani (1967-1987), duhovnic al Sfintei

Mănăstiri „Intrarea în Biserică a Maicii Domnului” din localitatea Oropos, el a devenit și nou ctitor al mănăstirii cu hramul „Sfântul Ioan Teologul” din localitatea Verino, Aigio.

Prin smeritele Sfinte Liturghii și privegheri pe care le săvârșea, prin Sfânta Spovedanie și prin dragostea sa duhovnicească, părintele Eusebiu s-a dovedit a fi un catalizator ale vieții duhovnicești din acea eparhie, fiind îndrăgit, în mod deosebit, de poporul credincios. Locuitorii orașului Aigialeia și ai zonelor limitrofe îl vedeau ca pe un părinte și ca pe un sprijin neprețuit. Mănăstirea „Sfântul Ioan Teologul” a fost, pentru părintele Eusebiu, ultimul meterez al traiectoriei sale lumești, pentru care și-a sacrificat și cea mai de pe urmă picătură de vlagă, întru slava lui Dumnezeu și înflorirea monahismului de maici.

Părintele Eusebiu a adormit în Domnul la data de 19 iunie 1995. Mormântul său, din cadrul sfintei mănăstiri, constituie azi sursă de binecuvântare, rugăciune și vindecare atât pentru fiii săi duhovnicești, cât și pentru toți cei care vin să se roage pentru mijlocirea sa.

Grija de căpătâi a preacuviosului gheronda a fost proșirea spirituală a fiilor săi. Zi de zi, în sinaxa Sfintei Mănăstiri, părintele Eusebiu comenta o pericopă din Sfânta Scriptură sau un fragment din scrierile Sfinților Părinți Teofori și, din când în când, proceda la aprofundarea vieții Sfântului prăznuit în ziua respectivă. Ne cerea și nouă să contribuim și fiecare să-și exprime, cât mai simplu cu putință, părerea. Pornind de la cele puse în discuție, părintele Eusebiu ne descoperea astfel tezaurele înțelepciunii duhovnicești ascunse în inima sa purtătoare de Dumnezeu. Deși mai rar, chiar și în unele

seri se întâmpla să ne răsfețe cu câte o predică paraclitică, atmosfera fiind una de familie. Indiferent de cât de greu avea să fie programul din ziua ce urma și oricât de urgente ar fi fost treburile pe care le avea în sfânta mănăstire, părintele Eusebiu nu trecea niciodată peste sinaxa de dimineață, chiar și atunci când trebuia să plece în misiune în altă parte.

„Să ne fixăm un țel”, ne spunea, „și toate vor merge așa cum trebuie, pentru că Dumnezeu va binecuvânta și mai mult ceea ce urmează să facem”. Dorința sa adâncă era aceea de a ne forma duhovnicește. Părintele Eusebiu nu ținea discursuri și nici nu pregătea cele pe care urma să ni le spună. Intenția sa era doar aceea de a ne transmite un mesaj duhovnicesc, care să ne ajute în încercările noastre de peste zi. Datorită experienței sale întru ale viețuirii monahale, părintele Eusebiu analiza cu finețe diferite aspecte ale luptei duhovnicești. Avea, cu alte cuvinte, acea charismă de a dezvolta înțelesuri în baza unor cuvinte simple, totul apărând celor ce-l ascultau asemeni unei revărsări a iubirii sale părintești. Teologhisea, așadar, cu sinceritate, pentru că sufletul său neprihănit era unul inspirat de Duhul Sfânt. Noi, maicile din sfânta mănăstire, înregistram pe ascuns câte ne spunea, deși părintele Eusebiu nu-și dorea acest lucru. Credea sincer că cele ce ne învăța nu erau nici importante și nici demne de a fi consemnate. Mai mult chiar, părintele Eusebiu nu s-a gândit niciodată că spusele sale ar putea fi, cândva, publicate.

Sfaturile publicate în lucrarea de față provin din bogata arhivă de cuvântări a părintelui Eusebiu și au fost consemnate în perioada 1974-1995, ele constituind astăzi un tezaur neprețuit al sfintei noastre mănăstiri. Am hotărât să publicăm aceste texte în formatul în care au fost realizate. Prelucrarea lor a fost făcută cu multă evlavie și grijă, scopul nostru fiind acela de a păstra tonul autentic, „sufletul și duhul” gherondei

Eusebiu, astfel încât textele să-și păstreze vigoarea și caracterul ziditor. Intenția noastră nu a fost, nici o clipă, de a da tiparului un text perfect din punct de vedere filologic. De aceea, nu de puține ori, am preferat să sacrificăm perfecțiunea filologică a textelor, prioritatea noastră fiind autenticitatea lor. Am intervenit, așadar, doar acolo unde a fost neapărat necesar, astfel încât formularea orală să devină mai lesne de înțeles cititorului, fără însă a aduce modificări tonului și înțelesului. Acolo unde a fost posibil, am păstrat până și felul de a se exprima al părintelui Eusebiu. Editarea volumului de față este, totodată, și rezultatul insistențelor fierbinți ale fiilor săi duhovnicești și, în general, ale credincioșilor care, datorită evlaviei pe care i-o poartă, intenționează să-i aprofundeze învățăturile.

Cu rugăciunile preacuviosului gheronda, cel care, jertfindu-se pe sine, s-a făcut slujitor Tainei mântuirii oamenilor, sfaturile acestea ale sale vor fi cheazășie, mângâiere și sprijin pentru toți cei ce se nevoiesc în urcușul lor duhovnicesc întru comuniunea cu Hristos.